

2017/26

ONTVANGEN 07 JULI 2017

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
College van bestuur
t.a.v. de heer C.P. Boele
Postbus 5375
6802 EJ ARNHEM

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

06 JULI 2017

Datum

Betreft Besluit inzake doelmatigheid hbo masteropleiding Sport- en
Beweeginnovatie

Onze referentie
1219532

Uw brief van
4 mei 2017

Uw referentie
UITCVB17/21089

Bijlagen

1. Advies CDHO

Geachte heer Boele,

Met uw brief van 4 mei 2017, door de Commissie Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 10 mei 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo masteropleiding Sport- en Beweeginnovatie te verzorgen als bekostigde opleiding in de gemeente Nijmegen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 21 juni 2017, kenmerk 2017/26, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo masteropleiding Sport- en Beweeginnovatie te verzorgen als bekostigde opleiding in de gemeente Nijmegen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluit is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de voorwaarden a, b en c van artikel 6 van de Beleidsregel.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen 10 maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Croho. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding in te dienen.

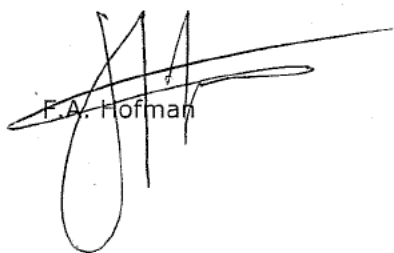
Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen,
de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

Onze referentie
1219532

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
dr. Jet Bussemaker
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 10 mei 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) om de hbo master Sport- en Beweeginnovatie (verder MSBI genoemd) als bekostigde opleiding te verzorgen te Nijmegen. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
21 juni 2017

onderwerp
nieuwe opleiding
Hogeschool van Arnhem en
Nijmegen (HAN)
deeltijd hbo
master
Sport- en Beweeginnovatie
Nijmegen

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) om de opleiding hbo master Sport- en Beweeginnovatie als bekostigde opleiding te Nijmegen te verzorgen. Gezien de inhoud van de opleiding meent de commissie dat deze niet thuis hoort in het Croho onderdeel Gezondheidszorg. De commissie adviseert MSBI aan te bieden in het onderdeel Gedrag & Maatschappij.

ons kenmerk
2017/26

bijlagen
beoordelingskader

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil MSBI in Nijmegen aanbieden. Het gaat om één Nederlandstalige hbo master in het Croho onderdeel Gezondheidszorg. Aanvrager is van plan de opleiding vanaf september 2017 aan te bieden. Deze wordt reeds een paar jaar onbekostigd aangeboden. MSBI omvat 60 EC en zal in deeltijd worden aangeboden.

Studenten leren ontwikkelingen en kennis vertalen naar beleid voor het innoveren van sport en bewegen en doorvertalen naar voorstellen en acties. Het werkveld wordt betrokken bij het onderwijs, want tijdens de opleiding staat toepassing in de praktijk centraal. In het eerste jaar is er ruimte voor exploratie en onderzoek (innovatie en netwerksamenwerking) en in het tweede jaar voor implementatie en organisatorische borging (innovatie en business creation).

MSBI is toegankelijk voor medewerkers uit het veld van sport en bewegen. Het kunnen leraren, managers van sportkoepels, buurtsportcoaches, zorgprofessionals en beleidsadviseurs op dit terrein zijn. Zij moeten een hbo of wo bachelor hebben op het gebied van sport en bewegen of werkzaam zijn op dat niveau. Ook moeten

pagina 2 van 7 zij een functie bekleden binnen sport en bewegen of in de zorg, met minimaal 3 jaar relevante werkervaring en een werkgeversverklaring zodat het onderzoek op de werkvloer kan worden uitgevoerd.

Afgestudeerden van MSBI kunnen vernieuwing en verbetering van de beroepspraktijk van sport en bewegen realiseren door vorm en inhoud te geven aan alle fasen van het innovatieproces. Ze kunnen passende, effectieve en doelmatige interventies o.b.v. onderzoeksresultaten ontwikkelen in combinatie met organisatievraagstukken zoals hoe zich te verhouden tot gezondheidszorg en welzijn, maatschappelijke integriteit en marktwerkingseffecten.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de opleiding nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren. MSBI is verwant aan 7 bestaande hbo en wo masteropleidingen. Dit zijn de master en research masters Human Movement Sciences (VU), de masters Sport Sciences (RUG), Sports and Physical Activity Interventions (UM) en Sports (Fontys). Verschillen zijn echter duidelijk aanwezig. De meeste masters zijn gericht op de fysieke kant van beweging, biologie en revalidatie en de Master of Sports van Fontys verdiept kennis van leraren.

De masters bestuurs- en organisatiewetenschappen van de UU met een track sportbeleid en –management en Healthy ageing professional van de Hanzehogeschool zijn sterker verwant want deze richten zich net als MSBI op innovatie. Volgens de aanvrager zijn er voldoende verschillen. Eerstgenoemde is sterk gericht op het verbeteren van bestaand beleid en laatstgenoemde master richt zich niet op het proces, maar op innovatie met als doel zorgpreventie en promotie van gezondheid. De aanvrager vindt dat de integratie met de werkpraktijk bij MSBI verder gaat dan bij andere masters. De commissie vindt de overlap tussen MSBI en de track sportbeleid en –management toch vrij groot. Ook bestaan er andere op strategisch en vrijetijdsmanagement gerichte masters zoals de onbekostigde Executive MBA sport management van de Wagner Group, de master in sport management van het Johan Cruyff instituut, Leisure sciences van de NHTV en Leisure studies van de Universiteit van Tilburg. Deze masters zijn in beperkte mate verwant aan MSBI.

Op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat de inhoud van de opleiding niet nieuw is. Daarmee is de noodzaak van MSBI in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat MSBI aansluit op een maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Aanvrager onderbouwt het beroep op een maatschappelijke behoefte als volgt:

pagina 3 van 7 De opleiding past bij de tendens van zorg in de Life, Science & Health sector die zich meer richting dienstverlening en welzijn ontwikkelt (Human Capital Agenda Life, Science & Health, 2016, p.11) en bij de tendens van publiek-private samenwerking voor innovatie. Afgestudeerden van MSBI kunnen zorgen voor samenwerking tussen verenigingen, onderwijsinstellingen en private aanbieders van sportdiensten. De commissie merkt op dat studenten bij de aanverwante master soortgelijke vaardigheden opdoen en dat deze agenda gericht is op de zorg terwijl de opleiding in de sector sport en recreatie thuis hoort.

In Nederland sport 45% van de bevolking in georganiseerd verband (p.78). De sportsector draagt 1% bij aan de economie met 150.000 vaak parttime werkende mensen, waarbij 56.000 fte wordt vervuld door vrijwilligers.

Nederland is een koploper m.b.t. onderzoek naar sportwaarde(n). Daarom is investeren belangrijk (Nationale Kennisagenda Sport & Beweging, NWO, 2016, p.11). De Nederlandse sportpraktijk kan direct profiteren van nieuwe wetenschappelijke gegevens en inzichten. Dat vraagt om netwerken en innovatieve methodes om de praktijk bij het onderzoek te betrekken. Veel professionals in de praktijk maken nog geen gebruik van kennis en innovaties. Praktijkgericht onderzoek bij hogescholen kan een brug slaan tussen wetenschap en praktijk zodat innovatieve methodes worden ontwikkeld die kennisoverdracht toegankelijk maken. MSBI verbindt kennis met praktijk en stelt professionals in staat om wetenschappelijke kennis toe te passen in netwerken.

Twee derde van de Nederlanders beweegt voldoende volgens de Bewegnorm. Dit aantal is in de afgelopen jaren slechts zeer licht gestegen. Bovendien zitten Nederlanders doorgaans te veel en te lang (Rapportage sport 2014, SCP, p.20-21). Bijna de helft van de volwassenen is te zwaar, hoewel dit aandeel de laatste jaren niet meer stijgt. Een leven lang bewegen is gezond als dit verantwoord gebeurt. Daarom zijn beweegprogramma's op maat nodig (Nationale Kennisagenda Sport & Beweging, NWO, 2016, p.9). Het doel is ervoor te zorgen dat in 2026 70% van de Nederlanders voldoet aan de Bewegnorm. Inzicht krijgen in motieven van mensen om te gaan bewegen is belangrijk om te bepalen hoe hen daartoe te motiveren. Ook is sport belangrijk bij het werken aan maatschappelijke kwesties zoals culturele verscheidenheid en leiderschap.

Hoger opgeleiden doen vaker aan sport dan laagopgeleiden. Hoewel het aantal hoogopgeleiden stijgt, is ook het aantal huishoudens dat in armoede leeft gestegen. Zulke huishoudens nemen minder vaak deel aan sportactiviteiten (p.17). De innovatieopdrachten binnen MSBI sluiten met name aan op de thema's Meedoen in Nederland en Vitaal in Nederland van de Kennisagenda Sport 2011-2016 (2010). De ontwikkeling van beweeginterventies kan de volksgezondheid bevorderen. Op grond van bovenstaande is een maatschappelijke behoefte aangetoond.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager onderbouwt het beroep op een arbeidsmarktbehoefte als volgt: Vraagstukken in de sector sport en bewegen doen steeds vaker een beroep op competenties die het bachelor niveau overstijgen (zoals strategisch denken, discipline-overstijgend handelen, leidinggeven en kennis managen) en daardoor onvoldoende vertegenwoordigd zijn bij professionals in de sector. MSBI kan zorgen voor opscholing naar het masterniveau. Afgestudeerden kunnen relevante

pagina 4 van 7 netwerkpartijen aanspreken en betrekken in processen en een kwaliteitsstructuur opzetten. Kwaliteitsverbetering vindt plaats door meer kennis en een cultuur van uitvoering van onderzoeksresultaten.

Professionals moeten kunnen schakelen tussen project- en beleidsniveau, theorie en praktijk en verschillende belangen. Naast het geven van instructie moeten ze leren vernieuwen en bruggen slaan. MSBI speelt daarop in. Verschillende segmenten uit de praktijk van sport en bewegen (Fit!vak, NOC*NSF, Kenniscentrum Sport) onderschrijven deze opleiding.

In het Sectorplan Sportonderzoek en –onderwijs (Fundament onder de olympische ambities, 2011-2016, p.33) wordt aangegeven dat studenten moeten worden opgeleid om een hoger niveau van vakmanschap en onderzoekend vermogen te ontwikkelen. Ook hebben zij bagage nodig op het gebied van maatschappelijke oriëntatie en moeten zij een innovatieve houding ontwikkelen. Na een professionele master zijn zij beter voorbereid op een wereld waarin ontwikkeling en toepassing tot elkaar komen. Het is belangrijk dat in professionele masters bij hogescholen aandacht is voor de vaardigheid om wetenschappelijke onderzoeksresultaten te vertalen naar de praktijk (p. 34 en 51). Daar sluit MSBI op aan.

Hoeveel masteropgeleide professionals sport en beweeginnovatie nodig zijn wordt echter niet door de aanvrager aangegeven. Aanvrager beargumenteert dat de ontwikkelingsvraag voor werkenden in sport en onderwijs niet zozeer in vacatures wordt uitgedrukt, maar wel zichtbaar is in het beleid van sport- en onderwijsorganisaties en daarom een neutraal effect heeft op de arbeidsmarkt.

Studenten MSBI zullen afkomstig zijn uit de sectoren onderwijs, zorg, welzijn, revalidatie, overheid, cultuur, sport en recreatie, beveiliging, politie en militaire beroepen. De gemiddelde te verwachten groei in deze sectoren is doorgaans lager dan 1%; voor sportinstructeurs is het 0,9% en voor docenten 1,2%. In de sportsector heeft de crisis zijn sporen niet nagelaten. Tussen 2006 en 2010 was er sprake van 1,8% groei (SCP, p.16).

Aanvrager schaaft de opleiding onder het Croho onderdeel Gezondheidszorg en in het ROA onderdeel gezondheidszorg. De commissie is het hier niet mee eens en vindt het beter passen bij het Croho onderdeel Gedrag & Maatschappij. MSBI leidt niet op tot een zorgberoep en kan eerder geschaard worden onder de sector recreatie en sport. Voor de meeste sectoren was tussen 1996 en 2014 een werkgelegenheidsgroei van gemiddeld 0,9% per jaar zichtbaar. Eén van de sectoren die het sterkst groeide was sport en recreatie met 3,5% per jaar. Voor de periode tot 2020 wordt echter de komende jaren een sterke afname van de groei verwacht naar 1% per jaar.

Gelet op vorenstaande is een bescheiden arbeidsmarktbehoefte voor opscholing voor professionals sport en bewegen aannemelijk gemaakt. De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke en arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

pagina 5 van 7 *Beoordeling criterium c Beleidsregel*

Aanvrager geeft aan dat MSBI niet aansluit op de prestatieafspraken met OCW, maar wel op de eigen strategische koers. Aangezien de opleiding niet aansluit op de prestatieafspraken dient de aanvraag te voldoen aan alle elementen van criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Vanaf 10 mei 2017 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de HAN om MSBI in Nijmegen aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ontvangen.

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van instroomgegevens van de eigen en sterk aanverwante masters (zie Tabel 1). MSBI is nu onbekostigd. De twee sterkst verwante opleidingen zijn wel bekostigd. De instroom in MSBI is gegroeid en vorig jaar is de master Healthy ageing professional in Groningen met 70 studenten gestart. De aanverwante opleidingen liggen in andere regio's. Aanvrager schat de instroom op 20 tot 25 studenten. De commissie acht deze prognose erg bescheiden en verwacht dat 30 tot 35 studenten zullen instromen als MSBI bekostigd wordt aangeboden.

Tabel 1. Instroomgegevens.

opleiding	instelling	vorm	2015	2016
Bestuurs- en organisatiewetenschappen (programma sportbeleid en sportmanagement)*	Universiteit Utrecht	duaal	26	25
Sport- en beweeginnovatie	HAN	deeltijd	13	22
Healthy ageing professional	Hanzehogeschool Groningen	voltijd + deeltijd	-	70

Bron: aanvraag en de betreffende onderwijsinstellingen

*Dit programma hanteert een maximum van 25 studenten per jaar.

Studenten MSBI hebben doorgaans een bachelor fysiotherapie, sport, gezondheid & management, sport- & bewegingseducatie, voeding & diëtik of een eerstegraads lerarenopleiding lichamelijke opvoeding behaald. Deze beroepen vallen onder de ROA categorieën hbo fysiotherapie, hbo hotel, vrijetijd en facility management en hbo leraar beroepsgerichte vakken. Een klein percentage van deze studenten gaat een vervolgopleiding doen. De commissie merkt op dat het niet duidelijk is of het gaat om de intentie om direct door te stromen naar een master of de intentie om tijdens de carrière te kiezen voor opscholing. Vier op de vijf hebben binnen 4 maanden een baan en een derde een vast dienstverband. Dit zijn volgens de commissie goede randvoorwaarden om een deeltijdopleiding zoals MSBI te kunnen volgen.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in MSBI wordt afgezet tegen de kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt gezien enige ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur. De HAN ligt in een sportregio met NOC*NSF, KC Sport en het

pagina 6 van 7 Gelders Sportakkoord. In het instellingsplan 2016-2020 van de HAN ligt de focus voor onderwijs en onderzoek op de zwaartepunten Sustainable Energy & Environment, Smart Region en Health. MSBI is verbonden met het Centre of Expertise Sport & Talent.

Vestiging van de opleiding in Nijmegen heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod. De commissie concludeert dat er enige ruimte in het landelijk aanbod bestaat om MSBI te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

---

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.